

REFERAT 2022-25: Natur-, Klima- og Miljøudvalget d. 05-11-2025

Mødedato Onsdag d. 05. november 2025 kl. 14:00

Mødested Mødelokale 205, Sønderborg Rådhus

Mødedeltagere Asger Romme Andersen, Daniel Staugaard, Charlotte Riis
Engelbrecht, Kirsten H. Bachmann, Kristian Bonefeld

Indholdsfortegnelse

1. Godkendelse af dagsorden.....	3
2. Drøftelse af forslag til Handleplan for klimatilpasning 2026.....	4
3. Orientering om status på Grøn Trepert.....	7
4. Godkendelse af udarbejdelse af projektforslag til dobbeltrettet fællessti i forbindelse med kystbes	9
5. Godkendelse af ændringer i Varmeplan 2024 for lokalvarmebyer.....	12
6. Orientering om CO2 og Energiregnskab 2007-2024.....	14
7. Orientering om takster for producentansvarsgebyr 2026 på affaldsområdet.....	16
8. Godkendelse af tredje bevillingsrevision 2025.....	18
9. Orientering om ledelsesinformation 2025 - ultimo september.....	22
10. Orientering om status på udmøntningsplan 2025-2028.....	24
11. Generel orientering.....	25
Lukket: 12. Underskriftsark - (Lukket punkt).....	26

Punkt 1: 1. Godkendelse af dagsorden

25/1074

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at godkende

- dagsordenen.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 05-11-2025

Godkendt.

Punkt 2: 2. Drøftelse af forslag til Handleplan for klimatilpasning 2026

25/985

Sagsresumé

I 2022 vedtog Byrådet den nuværende Klimatilpasningsplan 2022 samt Handleplanen for Klimatilpasning – DK2020. Klimatilpasningsplanen 2022 er én af delplanerne i ”DK2020 Sønderborg – Sønderborg Kommunes DK2020 Climate Action Plan”, som Byrådet vedtog i 2020. Den betegnes i dag som Klimahandlingsplan.

Natur-, Klima- og Miljøudvalget godkendte den 7. maj 2025 de kommende tiltag i revideringen af Klimahandlingsplanen 2026. Tiltagene indeholder blandt andet en revidering af Klimatilpasningsplan 2022, Handleplan for klimatilpasning – DK2020 samt udarbejdelse af Delberedskabsplan for oversvømmelse.

Den 11. juni 2025 blev Natur-, Klima- og Miljøudvalget orienteret om revideringen og processen for Klimatilpasningsplanen 2022 og Handleplanen for klimatilpasning - DK2020. I forbindelse med revideringen skal udvalget drøfte de foreslåede handlinger til den kommende Klimatilpasningsplan 2026. Forvaltningen har udarbejdet et notat til drøftelsen, som er vedhæftet sagen og vil blive præsenteret på mødet.

Sagen understøtter Byrådets Vision 2022-2025, hvor grøn omstilling og jobvækst samt levende byer, lokalsamfund og fællesskaber er fokusområder. Det skyldes, at Klimatilpasningsplanen og Handleplanen for Klimatilpasning fremmer klimatilpasningsløsninger, der er til gavn for borgerne og besøgende.

Forvaltningen anbefaler, at Natur-, Klima- og Miljøudvalget drøfter sagen.

Henriette Bonde og Gitte Thomsen deltager under punktet.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at drøfte

- de foreslåede handlinger til Klimatilpasningsplan 2026.

Sagsfremstilling

Sønderborg Kommune arbejder systematisk med konsekvenserne af klimaudfordringer som fx øgede nedbørsmængder, havvandstigninger og stigende grundvand. Derfor vedtog Byrådet den 24. juni 2020 klimahandlingsplan ”DK2020 Sønderborg – Sønderborg Kommunes DK2020 Climate Action Plan” (herefter Sønderborg Climate Action Plan). Et af målene med planen er, at Sønderborg Kommune i 2050 skal være mere robust over for klimaforandringerne.

For at opnå dette mål er der vedtaget to forskellige planer: ”Klimatilpasningsplan 2022” (herefter Klimatilpasningsplan) samt den hertil hørende ”Handleplan for klimatilpasning – DK2020” (herefter handleplanen).

Handleplanen blev vedtaget af Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 1. juni 2022. Den er udarbejdet i samarbejde med SONFOR og omsætter en række af målene i Klimatilpasningsplanen til konkrete handlinger.

Revidering: To planer bliver til én

Den overordnede klimahandlingsplan Sønderborg Climate Action Plan skal revideres mindst hvert femte år. Det fastslår både C40's Cities Climate Transition Framework (CCTF) standard for klimaplanlægning og de nationale Klimahandlingsplaner.

Da Sønderborg Climate Action Plan udmøntes i Klimatilpasningsplanen og handleplanen, skal begge disse revideres. Dette blev godkendt i Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 7. maj 2025.

Den 11. juni 2025 blev Natur-, Klima- og Miljøudvalget orienteret om processen for revideringen. Som led i revideringen samles klimatilpasningsplanen og handleplanen i en plan "Klimatilpasningsplan 2026", hvor handlingsplanens indsatser integreres i planen.

I forbindelse med revideringen skal udvalget drøfte de foreslåede handlinger i "Klimatilpasningsplan 2026".

Nye handlinger

I Klimatilpasningsplan 2026 er der opstillet handlinger, som skal sikre by og land mod forventede klimabetingede ændringer i blandt andet nedbørsmængde og havenes stigende vandstand. Se forslag til nye handlinger i det vedhæftede bilag, som også præsenteres på mødet. De nye handlinger tager udgangspunkt i følgende temaer:

- Projekter med fokus på regnvand, havvand, bagvand og grundvand
- Tørke, hede og vind
- Landskred
- Data
- Forskning

Handlingerne bliver en integreret del af Klimatilpasningsplan 2026. Dette er for at skabe en større gennemsigtighed og sammenhæng mellem Klimatilpasningsplan 2026 og handlingerne.

Videre proces

Den reviderede Klimatilpasningsplan og integrerede handleplan for klimatilpasning forventes forelagt udvalget til godkendelse 1. kvartal af 2026.

Den endelige godkendelse af Klimatilpasningsplan 2026 skal foreligge før godkendelsen af Klimahandlingsplanen 2026.

De nye handlinger er en del af forvaltningens opgaveportefølje for de næste fire år. Handleplanen forudsætter ikke yderligere bevillinger.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 05-11-2025

Drøftet.

Bilag

Forslag til handlinger i Klimatilpasningsplan 2026

Punkt 3: 3. Orientering om status på Grøn Trepert

25/1539

Sagsresumé

Natur-, Klima- og Miljøudvalget får under dette punkt en orientering om status på Grøn Trepert-indsatsen i Sønderborg Kommune. Orienteringen har fokus på arbejdet med udarbejdelse og kvalificering af omlægningsplanen, de hidtidige resultater fra lodsejermøderne samt den videre proces frem mod den endelige politiske godkendelse i december 2025.

Formålet med Grøn Trepert er at skabe en bæredygtig fremtid for Danmark ved at reducere udledningen af drivhusgasser, forbedre natur og biodiversitet samt sikre et bedre vandmiljø og rent drikkevand. Aftalen omfatter en omfattende omlægning af landbrugsarealer, indførelse af en CO₂-afgift på udledninger fra husdyr samt fremme af nye klimateknologier.

Grøn Trepert er i tråd med Byrådets Vision 2022-2025 om grøn omstilling og målsætningen om CO₂-neutralitet i 2029. Initiativet understøtter desuden Sønderborg Kommunes bæredygtighedspolitik ved at skabe langvarige og bæredygtige løsninger i samarbejde med relevante aktører.

Afdelingsleder Tina Callesen og konsulent Morten Hansen deltager under behandlingen af punktet.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at tage

- orienteringen til efterretning

Sagsfremstilling

Kommunerne spiller en central rolle i arbejdet med omlægningsplanerne under Grøn Trepert. De lokale grønne treparter skal udarbejde planer for arealomlægning i deres respektive vandoplande. I alt skal 23 lokale treparter samarbejde om at drøfte, koordinere og tænke helhedsorienteret på tværs af områder med henblik på at udarbejde 23 omlægningsplaner inden udgangen af 2025.

Omlægningsplanerne er dynamiske og vil løbende blive opdateret efter 2025. Nye projekter kan tilføjes, og eksisterende skitseprojekter kan erstattes af nye initiativer.

Sønderborg Kommune deltager med både politisk og administrativ repræsentation i den lokale trepart, der dækker Lillebælt/Jylland-området. Kommunen er desuden en del af oplandet til treparten Vidå-Kruså, men har valgt ikke at være aktivt repræsenteret her. Det skyldes primært, at Sønderborg Kommune kun har en meget begrænset arealdækning i dette vandopland.

Forvaltningen har arbejdet med at identificere potentielle områder, der kan indgå i omlægningsplanen. Identifikationen baserer sig i overvejende grad på det datagrundlag, der er udarbejdet på nationalt plan. Derudover på lokale analyser og tilkendegivelser fra lodsejere om potentielle områder, hvorpå de gerne ser, at der sker en indsats lokalt.

Kommunen har i 2. og 3. kvartal 2025 afholdt borger- og lodsejermøde om arealomlægningerne i den grønne trepart. Det var til møderne muligt at stille spørgsmål og bidrage med forslag til potentielle projekter. Der var god tilslutning til

møderne, som blev gennemført på henholdsvis kommunes Jyllandsside og Als-side:

- 24. juni 2025 blev gennemført lodsejermøde på Gråsten Landbrugsskole under titlen ”Grøn Trepert i Sønderborg Kommune”. 210 lodsejere havde tilmeldt sig mødet.
- 28. august 2025 blev gennemført lodsejermøde på Als (Nørherredhus) under titlen ”Grøn Trepert: Potentiel arealomlægning på den nordlige del af Als”. 110 havde tilmeldt sig mødet.
- 2. september 2025 blev gennemført lodsejermøde på Als (Augustenborghallerne) under titlen ”Grøn Trepert: Potentiel arealomlægning på den sydlige del af Als”. 134 havde tilmeldt sig mødet.
- 10. september 2025 blev gennemført lodsejermøde på Jyllandssiden (Forsamlingsgården Sundeved) under titlen ”Grøn Trepert: Potentiel arealomlægning på Jyllandssiden”. 146 havde tilmeldt sig mødet.

Samlet set er 1.979 lodsejere blevet inviteret til de fire møder, hvoraf mere end 600 deltog, da der var flere fremmødte end tilmeldte til møderne. På baggrund af møderne er der indkommet over 119+ interesselilkendegivelser fra lodsejere om at indgå i omlægningsplanen. Forvaltningen er i gang med at gennemgå disse tilkendegivelser.

Udover lodsejermøderne har Sønderborg Kommune gennemført 2 uformelle dialogmøder i 1. og 3. kvartal med Spiras, Danmarks Naturfredningsforening og Naturstyrelsen.

Inden den endelige principvedtagelse i Byrådet på mødet i december skal omlægningsplanen gennem en verificeringsproces hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV). Verificeringsprocessen indebærer en faglig vurdering af, om omlægningsplanen opfylder målene for kvælstofreduktion, udtagning af lavbundsjord, skovrejsning og naturindsats. SGAV har en sagsbehandlingstid på op til 10 arbejdsdage, og planen skal være godkendt senest den 1. december 2025.

Efter principvedtagelsen i 2025 og frem mod 2030 skal kommunerne i samarbejde med de lokale treparter sikre en løbende opdatering af omlægningsplanen. Samtidig skal Sønderborg Kommune – i dialog med lodsejerne – arbejde videre med at udvikle projekterne i planen frem mod realisering, herunder gennemføre den nødvendige myndighedsbehandling og eventuelt tilpasse kommuneplanen.

På udvalgmødet giver projektleder Tina Callesen en uddybende orientering om status, inden omlægningsplanen forelægges til principgodkendelse i december 2025.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 05-11-2025

Taget til efterretning.

Punkt 4: 4. Godkendelse af udarbejdelse af projektforslag til dobbeltrettet fællessti i forbindelse med kystbeskyttelsesprojektet på Gråsten Havnefront

25/14939

Sagsresumé

Byrådet godkendte den 9. oktober 2024 budgetaftalen for 2025-2028, hvori der afsættes 200.000 kr. til at skabe merværdi i byrummet på Gråsten Havnefront i sammenhæng med kystbeskyttelsesprojektet. Det fremgår af aftaleteksten, at arbejdet skal ske i samarbejde med Gråsten Forum.

Forvaltningen indstiller til, at en del af midlerne fra budgetaftalen anvendes til udarbejdelse af et projektforslag for en modernisering af den eksisterende dobbeltrettede fællessti langs havnefronten, jf. bilaget. Dette muliggør, at der kan udarbejdes et samlet tegningsmateriale for hele stiforløbet langs Gråsten Havnefront i forbindelse med kystbeskyttelsesprojektet for Gråsten Havnefront. Herigennem understøttes en helhedsorienteret tilgang til udvikling af havnefronten, hvilket bidrager til at skabe merværdi for borgere og turister i området.

Sagen understøtter Byrådets Vision 2022-2025, hvor turisme samt levende byer, lokalsamfund og fællesskaber er fokusområder. Det skyldes, at en mulig opdatering af det nuværende stiforløb vil være med til at sikre oplevelser ved havet, samt at området er et attraktivt og trygt sted at bo og opholde sig til gavn for borgere og turister. Yderligere understøtter sagen også Bystrategi for Gråsten-Rinkenæs-Egernsund.

Sagen forelægges til Natur-, Klima- og Miljøudvalgets beslutning.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at godkende

- at igangsætte udarbejdelse af et projektforslag til en dobbeltrettet fællessti i forbindelse med kystbeskyttelsesprojektet på Gråsten Havnefront.
- at projektforslaget finansieres med en del af de 200.000 kr. som i Budgetaftalen 2025-2028 er afsat til at skabe merværdi ved Gråsten Havnefront.
- at restmidlerne anvendes som fastsat i budgetaftalen.

Sagsfremstilling

Budgetaftalen for 2025-2028 har tildelt 200.000 kr. til at skabe merværdi i byrummet på Gråsten Havnefront i sammenhæng med de 1,5 mio.kr. der er afsat til at hæve cykelstien mv. som del af den samlede bevilling på 7 mio. kr. Midlerne er en del af de 1,7 mio. kr., der er afsat til klimatilpasningsanlæg i Gråsten fordelt over 2025-2026.

Natur-, Klima- og Miljøudvalget godkendte den 7. juni 2023 opstarten af et kystbeskyttelsesprojekt på Gråsten Havnefront. Der er efterfølgende blevet udarbejdet en DAPP- analyse (Dynamic Adaptive Policy Pathway) af projektområdet og et projektforslag samt et udkast til en bidragsfordeling.

I forbindelse med kystbeskyttelsesprojektet på Gråsten Havnefront vil en del af den nuværende fællessti, foran Gråsten Plejehjem, blive afløst af en ny dobbeltrettet fællessti som vil blive en integreret del af det fremtidige dige. Det videre stiforløb fra Gråsten Plejehjem og hen til Gråsten havn vil forblive uændret. Strækningen fremgår af vedlagte bilag.

Den dobbeltrettede fællessti, som er integreret i det fremtidige dige, vil få et anderledes udtryk end det nuværende stiforløb, da den skal leve op til den gældende lovgivning for fællesstier. Den fremtidige sti vil være 3 meter bred, hvilket

er en breddeudvidelse på ca. 1 meter og vil få en anden type belægning end den nuværende.

Fællesstier skal kunne håndtere flere typer bløde trafikanter.

Den nye strækning med dobbeltrettet fællessti

For at opnå et sammenhængende og fremtidssikret stiforløb langs hele strækningen ved Gråsten Havnefront, som også vil have sammenhæng med kystbeskyttelsesprojektet, indstiller forvaltningen til, at en del af midlerne afsat i budgetaftalen anvendes til udarbejdelse af et projektforslag for den resterende del af den dobbeltrettede fællessti. Moderniseringen af strækningen, mellem Gråsten Plejecenter og Gråsten Havn, vil blandt andet omfatte en breddeudvidelse, så det samlede stiforløb fremstår ensartet.

Ved at modernisere hele strækningen langs havet, sikrer man, at de bløde trafikanter får en ensartet og forventelig oplevelse af en fællessti med fokus på trafikanters sikkerhed, fremkommelighed og tilgængelighed. Den forøgede tryk og tilgængelighed vil være med til at styrke havnefronten som byrum og bidrage til merværdi for både borgere og turister i området.

Ved at køre processen for moderniseringen af den resterende fællesti sideløbende med processen for etableringen af kystbeskyttelsen, opnås en række synergieffekter. Der vil blandt andet kun være én anlægsfase, hvilket begrænser generne for borgerne. Det vil også være muligt at benytte samme materialer til hele strækningen, så fællestien vil fremstå som en helhed i byrummet.

Når der forelægges et projektforslag for den dobbeltrettede fællessti, vil processen for en endelig etablering følge de forskellige faser for kystbeskyttelsesprojektet på Gråsten Havnefront, så fællestien og kystbeskyttelsen færdiggøres på samme tid. Projektforslaget vil blive præsenteret for udvalget og for de borgere der bor direkte ud til stiforløbet.

Det er fastlagt i budgetaftalen, at arbejdet skal ske i samarbejde med Gråsten Forum. Forvaltningen har i den forbindelse været i kontakt med Gråsten Forum. Gråsten Forum oplyste, at de på nuværende tidspunkt ikke har mulighed for at indgå i et samarbejde omkring opgaven.

Forvaltningen indstiller til at projektforslaget til den dobbeltrettede fællessti finansieres af de 200.000 kr. som i Budgetaftalen 2025-2028 er afsat til at skabe merværdi ved Gråsten Havnefront. Forvaltningen estimerer, at projektforslaget beløber sig til cirka 70.000 kr. De resterende midler foreslås anvendt til en proces, hvor forvaltningen, sammen med borgergrupper indenfor projektområdet, udarbejder konkrete forslag til tiltag langs havnefronten, som kan tilføre stiforløbet yderligere merværdi i byrummet.

Økonomi

Omkostningerne til den dobbeltrettede fællessti fra Gråsten Plejehjem til Gråsten Havn vil ikke kunne indgå i bidragsfordelingen for kystbeskyttelsesprojektet på Gråsten Havnefront, da det ikke er en del af kystbeskyttelsen. Der skal derfor afsættes midler til projektet.

Finansiering af detailprojektering og etablering

Midlerne vil dække udarbejdelsen af et projektforslag. Forvaltningen vil efterfølgende indstille til budgetforhandlinger i 2026 for 2027-2030, at der bevilliges midler til detailprojektering og etablering af den dobbeltrettede fællessti.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, men der gøres opmærksom på at der fremgår udgifter der ikke er finansieret.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 05-11-2025

Godkendt.

Bilag

Projektafgrænsningen

Punkt 5: 5. Godkendelse af ændringer i Varmeplan 2024 for lokalvarmebyer

25/16922

Sagsresumé

Sønderborg Kommunes varmeplan udpeger 13 lokalvarmeområder, hvor mulighederne for fjernvarme skal undersøges konkret. Sønderborg Lokalvarme har nu afsluttet deres analyser af alle områderne og må konstatere, at der kun er grundlag for at gå videre i processen for fjernvarme i Skodsbøl. På den baggrund lægges op til en ændring af varmeplanen, så 12 lokalvarmeområder ændres til områder for individuel forsyning. Skodsbøl fastholdes som lokalvarmeområde. Opdateringen sker for at sikre en retvisende varmeplan, der giver borgerne det bedste grundlag for at tage stilling til deres varmforsyning.

Ændringerne i lokalvarmeområderne er i tråd med Varmeplanens formål og Byrådets Vision for 2022-2025 om grøn omstilling og jobvækst. I Varmeplanen står, at fjernvarmen skal udbredes der, hvor den giver bedst mening, og i det resterende område skal der vælges individuelle løsninger. Da der ikke er grundlag for at realisere fjernvarme i de 12 områder, er det i tråd med Varmeplanen at være tydelig i sin anbefaling om at vælge individuelle løsninger som fx varmepumper.

Natur-, Klima- og Miljøudvalget har beslutningskompetencen til at godkende ændringer i varmeplanens varmeplansområder, jf. Byrådets beslutning den 18. december 2024.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima og Miljøudvalget at godkende

- at Asserballe, Fynshav, Hundslev-Notmark-Almsted, Kværs, Lysabild, Oksbøl-Broballe-Mjels, Skelde, Skovby, Stevning, Tandslæt, Tørsbøl og Ketting ændrer status fra lokalvarmeområde til område for individuel forsyning i Varmeplan 2024.

Sagsfremstilling

Sønderborg Kommunes varmeplan er senest opdateret i 2024 og godkendt i Byrådet den 18. december 2024 efter indstilling fra Natur-, Klima- og Miljøudvalget. I varmeplanen er der udpeget 13 lokalvarmeområder med henblik på at få undersøgt de konkrete muligheder for at etablere fjernvarme i områderne.

Sønderborg Kommune har sammen med de lokale fjernvarmeselskaber oprettet Sønderborg Lokalvarme, som har fået til opgave at gennemføre undersøgelserne. For at sikre en retvisende varmeplan opdateres varmeplanen, når det er afklaret, om der kan etableres fjernvarme i lokalvarmeområderne. Desuden konsekvensrettes områder i overensstemmelse med godkendte projektforslag for varmforsyning.

Sønderborg Lokalvarme har nu afsluttet deres undersøgelser af mulighederne for at etablere fjernvarme i alle lokalvarmeområderne. Analyserne er foretaget af byernes opbygning, det nødvendige ledningsnet og mulighederne for energikilde – altså om der kan etableres en kobling til det nærmeste fjernvarmenet eller en ny varmeproduktion lokalt i området. For alle områderne undtagen Skodsbøl er konklusionen, at der ikke er grundlag for fjernvarme i byerne. Fjernvarmen er ikke konkurrencedygtig med alternativet, en individuel varmepumpe, i de konkrete områder.

I varmeplanen er Ketting anført som et muligt lokalvarmeområde. Det er efterfølgende vurderet, at Ketting ikke egner sig til lokalvarme grundet byens placering og struktur, idet boligerne ligger for spredt til at kunne bære investeringen. Sønderborg Lokalvarme har ikke foretaget yderligere undersøgelser.

De 12 lokalvarmeområder, hvor der ikke er grundlag for fjernvarme er: Asserballe, Fynshav, Hundslev-Notmark-Almsted, Kværs, Lysabild, Oksbøl-Broballe-Mjels, Skelde, Skovby, Stevning, Tandslet, Tørsbøl og Ketting. Der lægges op til, at disse områder ændrer status fra lokalvarmeområde til område for individuel forsyning i varmeplanen.

Skodsbøl fastholdes som lokalvarmeområde, og Sønderborg Lokalvarme undersøger nærmere, om der kan opnås god forbruger- og samfundsøkonomi i et projekt for fjernvarmeforsyning af Skodsbøl. Når der er opnået afklaring, forelægges en sag til udvalgets beslutning.

Varmeplanens udpegninger har ikke betydning for borgernes muligheder for valg af varmekilde eller tilskudsmuligheder. Varmeplanen har en vejledende og beskrivende karakter. Den giver fx borgerne overblik over i hvilke områder, der foretages en nærmere afklaring af fjernvarme.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 05-11-2025

Godkendt.

Punkt 6: 6. Orientering om CO2 og Energiregnskab 2007-2024

25/16736

Sagsresumé

Sønderborg Kommune udarbejder hvert år et CO2- og Energiregnskab for at følge målsætningen i ProjectZero's Masterplan 2029 og kommunens Klimahandlingsplan. Regnskabet viser udviklingen i den grønne omstilling fra energirelaterede CO2-udledninger. Derfor forelægges der i nærværende sag en statusrapport for Sønderborg Kommunes CO2- og energiregnskab for perioden 2007-2024.

Resultatet viser for Sønderborg Kommune som virksomhed en CO2-reduktion på 78,8 pct. i 2024 i forhold til 2007. Derved har kommunen opnået sit sidste delmål om 75 pct CO2-reduktion i 2025 på vejen til CO2-neutralitet i 2029. Det er kommunens forbrug af brændstoffer, el, fjernvarme og naturgas, der ligger til grund for regnskabet.

CO2-reduktion er et af de gennemgående temaer i Byrådets Vision 2022-2025 om grøn omstilling og Byrådets fyrtårnsprojekt ProjectZero. Sønderborg Kommune som virksomhed har siden 2007 arbejdet målrettet på at opfylde ProjectZero's delmål på 25 pct. i 2015, 50 pct i 2020 og 75 pct. i 2025.

Natur-, Klima- og Miljøudvalget orienteres om sagen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Sønderborg Kommune har som virksomhed udarbejdet CO2- og Energiregnskab siden 2007. Regnskabet viser udviklingen i den grønne omstilling fra energirelaterede CO2-udledninger samt udvalgte CO2-udledninger, som sker uden for kommunens egne aktiviteter fx fra leverandører og transport. Formålet er at synliggøre og følge effekten af de tiltag, kommunen som virksomhed gennemfører for at udfase fossile brændsler.

I 2024 opdeles CO2-udledningerne i tre kategorier:

- Scope 1: Direkte udledninger fra brændstof og naturgasopvarmning.
- Scope 2: Indirekte udledninger fra fjernvarme og elforbrug i kommunale bygninger, elforbrug til biler, gadelys og signalanlæg.
- Scope 3: Øvrige indirekte udledninger, som ikke er direkte kontrolleret af kommunen, fx indkøb af varer, tjenesteydelser og fødevarer.

Sønderborg kommunes Klimahandlingsplan

I forbindelse med revisionen af kommunens klimahandlingsplan er det blevet et krav, at CO2- og Energiregnskabet udover scope 1 og 2 også skal omfatte Scope 3 – i det omfang, der findes valide data. Masterplan 2029 medregner kun udledning fra energisystemet (Scope 1 og 2), og derfor indgår Scope 3 ikke i den overordnede reduktionsammenligning.

I 2024 er følgende Scope 3-områder medtaget:

- Udledning fra indkøbte fødevarer til kommunale institutioner og kantiner.
- Udledning fra vandforbrug i kommunale bygninger.
- Udledning fra arbejdskørsel i medarbejdernes private biler.

Kommunen har mulighed for at reducere sit CO₂ aftryk på fødevarer til institutioner, skoler, plejehjem og kantiner ved at vælge klimavenlige fødevarer fx mere plantebaseret, lokalt og sæsonbaseret uden store investeringer.

Faktorer og tiltag, der har påvirket resultatet:

- Grønnere elproduktion - CO₂-udledning fra elproduktion er faldet markant fra 476 g/kWh i 2007 til 85 g/kWh i 2024.
- Konvertering fra naturgas til fjernvarme i de kommunale bygninger: Opvarmning af kommunens bygninger er fortsat den største kilde til CO₂-udledning. Kommunen har i flere år været i gang med at konvertere til fjernvarme og planlægger desuden energirenoveringer af klimaskærmen på bygninger. Der er planlagt fjernvarmeinstallation i ni bygninger, og yderligere 15 bygninger skal vurderes med henblik på den mest klimavenlige løsning – fjernvarme eller varmepumpe.
- Lavere energiforbrug: Kommunens samlede energiforbrug er reduceret fra 65.428 MWh i 2007 til 42.426 MWh i 2024 – et fald på 35,2 pct. Dette skyldes blandt andet energioptimering af kommunale bygninger samt udskiftning til grønnere køretøjer og elbiler.

Tidligere udgjorde de kommunale bygningers varme- og elforbrug op til ca. 80 pct. af CO₂-aftrykket. Den markante udvikling af grøn elproduktion betyder, at CO₂-aftrykket fra elforbruget i de kommunale bygninger, nu er mindre end fra brændstofforbruget til kommunens biler.

Fremover vil en yderligere overgang til elbiler og udbygning af ladeinfrastruktur derfor være et vigtigt tiltag for at nedbringe de sidste ca. 25 pct. af CO₂-udledningen fra energi.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 05-11-2025

Taget til efterretning.

Bilag

Sønderborg CO₂- og energirapport 2024

Punkt 7: 7. Orientering om takster for producentansvarsgebyr 2026 på affaldsområdet

25/15501

Sagsresumé

Miljø- og Ligestillingsministeriet har den 30. december 2024 indført en ny producentansvarsordning for emballageaffald. Den 1. oktober 2025 trådte ordningen i gang og derfor skal emballageaffaldsproducenterne betale kommunernes udgifter til indsamling af emballageaffald fra borgerne og virksomheder.

Som en del af ordningen skal kommunerne den 1. oktober 2025 udgive et gebyrblad med de gebyrer, som kommunen skal opkræve hos producenterne i 2026. Forvaltningen har sammen med SONFOR udarbejdet og offentliggjort et gebyrblad for samlet 22.6 mio. kr. Gebyret vil indgå i SONFORs regnskaber for 2026.

Sagen støtter Byrådets Vision om grøn omstilling og jobvækst, da den nationale producentansvarsordning vil øge emballageproducenternes fokus på at mindske mængden og øge genanvendeligheden af emballager og give en mere bæredygtig affaldshåndtering.

Natur-, Klima- og Miljøudvalget orienteres om sagen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Den 1. oktober 2025 trådte den nye nationale producentansvarsordning i kraft for emballageaffald. Herefter er emballageproducenter i Danmark forpligtet til at betale for affaldsindsamlingen, -transporten og -bortskaffelsen af de emballager, som de markedsfører i Danmark. Det drejer sig om emballageaffald af plast, mad- og drikkevarekartoner, pap, papir, metal, glas, træ og emballageaffald i farligt affald.

Det vil fortsat være en kommunal opgave at stå for affaldsindsamling hos alle husstande, og SONFOR må fortsat tilbyde virksomheder at deltage i kommunale affaldsordninger. Men størstedelen af det indsamlede genanvendelige affald skal fremover afleveres til en kollektivordning, som får ansvaret for at behandle affaldet.

Sønderborg Kommune er blevet tildelt til to kollektivordninger, hvor pap og papir skal afleveres til RGL Rene ApS, mens Vana A/S er kollektivordning for plast, mælkekartoner, metal, glas, træ, farligt affald og restaffald. De to kollektivordninger skal betale kommunens indsamlingsudgifter for de emballagetyper, som de har ansvaret for. Gebyrerne er derfor opdelt på affaldstyper.

Den 15. oktober har forvaltningen offentliggjort et gebyrblad for kommunens opkrævning af affaldsgebyrer efter emballagebekendtgørelsens §102. Gebyrbladet er udarbejdet i samarbejde med SONFOR, se bilag 1. Gebyrerne udgør 22,6 mio. kr.

Producentansvarsgebyret vil reducere affaldsgebyrerne til borgerne med samme beløb.

Reguleringen af producentansvarsordningen er blevet indført udenom de almindelige kommunale budgetregler, og Miljø- og Ligestillingsministeriet har valgt at producentansvarsgebyrerne kan godkendes administrativt.

Miljøstyrelsen har i september 2025 udgivet en vejledning for beregning af producentansvarsgebyrerne for administration, oplysningstiltag og øvrig kommunikation. Forvaltningen har ved udarbejdelse af producentansvarsgebyret for 2026 genberegnet producentansvarsgebyret for 2025, så de to gebyrer bliver beregnet ud fra de samme principper og Miljøstyrelsens vejledning.

De samlede producentansvarsgebyr for 2025 er reduceret fra 6.43 mio. kr. til 5.5 mio. kr. Forvaltningen har i september 2025 orienteret kollektivordningerne Vana A/S og RGL Rene ApS samt SONFOR Genbrug og Affald A/S om ændringen. Hermed sikres det, at SONFOR i kun opkræver de reelle udgifter hos kollektivordningerne.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Bilag

Bilag 1 Opgørelses af producentansvarsgebyr 2026

Bilag 2 Rettelsesblad producentansvarsgebyr 4. kvartal 2025

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 05-11-2025

Taget til efterretning.

Bilag

Bilag 1 Opgørelse af producentansvarsgebyr 2026

Bilag 2 Rettelsesblad producentansvarsgebyr 4. kvartal 2025

Punkt 8: 8. Godkendelse af tredje bevillingsrevision 2025

24/3426

Sagsresumé

Tre gange i 2025 vil Byrådet følge op på de bevillinger, der skal gives som konsekvens af eventuelle ændringer i økonomien.

Direktionens forslag til den samlede bevillingsrevisioner er vedlagt. Forslaget er udarbejdet således, at udgifter og indtægter balancerer.

Kassebeholdningen, set over årene 2025-2029, er således uændret.

Til 3. bevillingsrevision viser forvaltningens gennemgang, at Natur-, Klima- og Miljøvalgets driftsbudget 2025 samlet skal reduceres med -0,375 mio. kr. Der er ingen ændringer til anlægsbudgettet.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget, at Byrådet godkender

- at Natur-, Klima- og Miljøudvalgets driftsbudget i 2025 reduceres med -0,375 mio. kr., hvoraf -0,050 mio. kr. finansieres ved omplacering mellem udvalg og -0,325 mio. kr. finansieres af kassen
- at Natur-, Klima- og Miljøudvalgets driftsbudget i 2026 reduceres med -3,528 mio. kr., hvoraf -3,853 mio. kr. finansieres ved omplacering mellem udvalg og 0,325 mio. kr. finansieres af kassen
- at Natur-, Klima- og Miljøudvalgets driftsbudget i 2027-2029 reduceres med -3,853 mio. kr., finansieret ved omplacering mellem udvalg
- at der netto overføres anlægsmidler fra 2025 til 2026 og 2027 for henholdsvis 1,117 mio. kr. og 0,500 mio. kr.

Sagsfremstilling

Der sker opfølgning af økonomi i de månedlige ledelsesinformationer (LIS), hvor afvigelser og forventet regnskab forelægges til orientering for fagudvalg, Økonomiudvalg og Byrådet.

Ud over den månedlige opfølgning på ledelsesinformationen, foretages der årligt et antal bevillingsrevisioner.

Økonomiudvalget har, i forbindelse med godkendelse af budgethandleplanen 2026-2029 i marts 2025, besluttet, at der foretages tre bevillingsrevisioner for 2025.

Ved bevillingsrevisionerne træffes der beslutning om de bevillingsmæssige ændringer, som blandt andet fremgår af de månedlige ledelsesinformationer.

Bevillingsrevisionerne i 2025 forelægges politisk på følgende tidspunkter:

	Uge 14 (april)	Fagudvalg
Første bevillingsrevision	23. april	Økonomiudvalg
	30. april	Byråd
	Uge 33 (august)	Fagudvalg
Anden bevillingsrevision	20. august	Økonomiudvalg
	27. august	Byråd

	Uge 45 (november)	Fagudvalg
Tredje bevillingsrevision	12. november	Økonomiudvalg
	26. november	Byråd

Direktionens forslag til den samlede bevillingsrevisioner er vedlagt. Forslaget er udarbejdet således, at udgifter og indtægter balancerer.

Kassebeholdningen, set over årene 2025-2029, er således uændret.

Bevillingsniveauet på driften er på det enkelte politikområde inden for hvert udvalg.

Flytning af budgetter mellem politikområder, både inden for eget udvalg og mellem de enkelte udvalg, skal ligeledes forelægges ved bevillingsrevisionerne.

Forvaltningerne har nedenstående ændringer til det korrigerede driftsbudget, som reduceres med i alt -0,375 mio. kr. i 2025, med -3,528 mio. kr. i 2026 og med -3,853 mio. kr. fra og med 2027.

Natur-, Klima- og Miljøudvalgets driftsbudget reduceres med -0,325 mio. kr. i 2025 og øges med 0,325 mio. kr. i 2026, som finansieres af kassen.

I 1.000 kr.

Politikområde	2025	2026
07 Natur, Klima og Forsyning		
Periodisering ift. Samarbejdet med nabokommunerne vedrørende intensiveret indsats for Flensborg Fjord (afventer politisk afklaring). De afsatte midler i budgetaftalen 2025-2028 forventes først anvendt i 2026.	-300	300
Periodisering ift. Als Stenrev, projekt fiskebørnehaven er godt i gang, men de sidste projekter forventes først færdige i 2026. De sidste 20 pct. af bevillingen udbetales dermed først i 2026.	-25	25
I alt	-325	325

Natur-, Klima- og Miljøudvalgets driftsbudget reduceres med -0,050 mio. kr. i 2025 og med -3,853 mio. kr. fra 2026-2029, som finansieres ved omplacering mellem udvalg.

I 1.000 kr.

Politikområde	2025	2026-2029
03 Kommunale ejendomme		
Budgettet, i 2026-prisniveau, til vedligeholdelse af udendørsområder ved idrætsanlæg flyttes til Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab	0	-3.803

07 Natur, Klima og Forsyning

Budget til affaldshåndtering og sortering ved kommunale events (jf. godkendt affaldsplan, BY 18-12-24 pkt. 18) flyttes til Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab	-50	-50
I alt	-50	-3.853

Forvaltningen har ingen ændringer til anlægsbudgettet. Dog skubbes der anlægsmidler på 1,117 mio. kr. fra 2025 til 2026 og 0,500 mio. kr. fra 2025 til 2027.

I 1.000 kr.

Politikområde	2025	2026	2027
07 Natur, Klima og Forsyning			
Færdiggørelse af stisystem – Kær Halvø	-300	300	0
Kystsikring Gråsten	-500	0	500
Stihandleplan Adsbøl-Gråsten	-500	500	0
08 Veje og Trafik			
Tilskudspulje til badebroer	-317	317	0
I alt	-1.617	1.117	500

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at hvis indstillingen godkendes, skal der ske nedenstående bevillinger.

Bevillingspåtegning (i 1.000 kr.)

	Politik område	Budget år 2025	Overslags år 2026	Overslags år 2027	Overslags år fra 2028
Drift	07 03	-375	275 -3.803	-50 -3.803	-50 -3.803
Anlæg/ Rådighedsbeløb	07 08	-1.300 -317	800 317	500	
Finansiering via:					
Drift andetsteds	UKIM	50	3.853	3.853	3.853
Afsat rådighedsbeløb					
Låneoptagelse					
Afdrag og renter af nye lån					
Kassebeholdning	01	1.942	-1.442	-500	0

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 05-11-2025

Godkendt.

Bilag

Samlet oversigt over 3. bevillingsrevision 2025

Punkt 9: 9. Orientering om ledelsesinformation 2025 - ultimo september

25/4875

Sagsresumé

Ledelsesinformation giver et overblik over, hvordan økonomi og aktiviteter ser ud for det enkelte udvalg i løbet af året.

Samlet set forventes der balance på områderne under Natur-, Klima- og Miljøudvalget i 2025.

Eventuelle mer- eller mindreforbrug på takst- og brugerfinansierede områder overføres til 2026.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Opfølgning på ledelsesinformation sker hver måned for de enkelte udvalg, hvor der gives en status på og forventning til årets resultat.

Resultatet for Natur-, Klima- og Miljøudvalgets område ultimo september, viser et forbrug på 21,611 mio. kr. svarende til 56,3 pct. af det korrigerede budget.

Forventet regnskab for de enkelte områder er følgende:

Politikområde 03 Kommunale ejendomme:

- Der forventes balance.

Politikområde 07 Natur, Klima og Forsyning:

- Der forventes balance.

Politikområde 08 Veje og Trafik:

- Der forventes balance.

Samlet set forventes der balance på Natur-, Klima- og Miljøudvalgets område.

Det bemærkes, at områderne under Økonomiudvalget viser et forbrug på 34,807 mio. kr. svarende til 72,7 pct. af det korrigerede budget.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsudvalget oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 05-11-2025

Taget til efterretning.

Bilag

LIS Anlæg NKM ultimo september 2025

Punkt 10: 10. Orientering om status på udmøntningsplan 2025-2028

24/3426

Sagsresumé

Byrådet godkendte den 9. oktober 2024 budgettet for 2025 og overslagsårene 2026-2028.

Forvaltningen har efterfølgende udarbejdet en udmøntningsplan for budgettet, som dels definerer den udvalgmæssige og administrative forankring og dels danner grundlag for opfølgning i løbet af året.

Vedlagt er forvaltningens status på udmøntningsplanens elementer pr. oktober.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Byrådet godkendte den 9. oktober 2024 budgettet for 2025 og overslagsårene 2026-2028.

Budgetaftalen indeholder en række politiske prioriteringer understøttet af budgetudvidelser. Herudover er der med budgetaftalen besluttet en række øvrige elementer uden direkte tilknytning til budgettet. Det drejer sig om forskellige områder, der ønskes analyseret og/eller styrket gennem særlig opmærksomhed i budgetperioden.

Med henblik på den fremadrettede udmøntning af budgettets elementer godkendte Økonomiudvalget den 20. november 2024 udmøntningsplanen. Status på udmøntningsplanen vil blive fremlagt for Økonomiudvalget første gang den 19. februar 2025 og herefter i april, august, oktober og december. Fagudvalgene orienteres første gang på marts-møderne i 2025 og herefter i maj, september og november.

Status på udmøntningsplanens enkelte elementer pr. oktober 2025 fremgår af bilag.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 05-11-2025

Taget til efterretning.

Bilag

Udmøntningsplan B2025-2028 - oktober NKM

Punkt 11: 11. Generel orientering

25/1076

Sagsresumé

Orientering fra formanden

Orientering fra medlemmer

Orientering fra forvaltningen

1. Notat angående POSEIDON
2. Notat vedrørende status på oprensning ved Himmark Strand.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 05-11-2025

Taget til efterretning.

Bilag

Ad. 1. - Notat angående POSEIDON

Ad. 2. - Notat vedrørende status på oprensning ved Himmark Strand

Punkt 12: Lukket: 12. Underskriftsark - (Lukket punkt)

25/1078